

นโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดกของไทย : ความเท่าเทียมทางสังคม

Policy Inheritance Tax : Social Equity

พ.ร.บ. ๒๕๖๓ (อนุพันธ์)
ผศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์, รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ**

บทคัดย่อ

กฎหมายมรดกเป็นเรื่องของบุคคลซึ่งตายแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทรัพย์สินทั้งหมดของผู้ตาย ย่อมตกทอดแก่ทายาททันทีที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตายกองมรดกของผู้ตายทายาทที่มีสิทธิได้รับมรดกตามที่กฎหมายบัญญัติ เรียกว่า “ทายาทโดยธรรม” และสิทธิรับมรดกของทายาทโดยธรรม เรียกว่า “สิทธิโดยธรรม” ทายาทที่มีสิทธิได้รับมรดกตามที่กำหนดไว้ในพินัยกรรม เรียกว่า “ผู้รับพินัยกรรม” และสิทธิรับมรดกของผู้รับพินัยกรรม เรียกว่า “สิทธิตามพินัยกรรม” วัตถุประสงค์หลักในการเรียกเก็บภาษีมรดก คือ ๑) นโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดก เป็นวิธีการติดตามการจัดเก็บภาษีที่รั่วไหล ๒) นโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดก เป็นมาตรการในการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมผลกระทบต่อด้านดีของนโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดกเป็นแนวคิดเพื่อช่วยขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจของประชาชนในสังคมและทำให้เกิดประโยชน์แก่คนยากจนผู้ด้อยโอกาส เป็นเครื่องมือให้รัฐบาลนำรายได้มาพัฒนาประเทศผลกระทบต่อด้านลบของนโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดกส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งอภิมาเศรษฐกิจจะใช้วิธีในการหลีกเลี่ยงภาษีมรดก คือ การย้ายเงินลงทุนออกไปต่างประเทศ และเปิดบัญชีอยู่ต่างประเทศ

คำสำคัญ: ภาษีมรดก, ความเท่าเทียม

Abstract

Inheritance law is the person who died. Civil and Commercial according Total assets of the deceased, theirs would entail deceased heritage. The estate of the deceased Children who are entitled to inherit under the law is called. “Statutory heir” Children

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

who are entitled to inherit under the law in his will known as “heiress”. And inheritance rights of heiress called “testamentary rights.” The main purpose of inheritance tax is charged. 1) Policy inheritance tax. As a means of tracking the tax leakage. 2) Policy inheritance tax. As a measure of equality and fairness in society. Impact of policy inheritance tax. The idea is to eliminate the disparity of economic and social benefits to the poor people of opportunities. A tool for the government to put money into developing countries. The negative impact of policy inheritance tax. Impact on the economy of the country. The millionaire remediation method of avoiding inheritance tax. Is to move away foreign investment. And open an account abroad.

Keywords: Inheritance tax, Equality

๑. บทนำ

กฎหมายมรดกเป็นเรื่องของบุคคลซึ่งตายแล้ว ทรัพย์สินหรือกองมรดกของเขา จะตกทอดแก่ผู้ใด หรือตัวของเขาเองขณะที่ยังมีชีวิตอยู่จะกำหนดการ เพื่อตายยกทรัพย์สินของตนให้บุคคลใดเป็นสิทธิ ของเขาที่จะกระทำได้ หลักการนี้เป็นการสนับสนุน ในเรื่องกรรมสิทธิ์ของบุคคลอันมีเหนือทรัพย์สิน ของตนที่ถือปฏิบัติต่อกันมา^๑ เป็นหลักสำคัญอันหนึ่ง ในระบบแห่งเศรษฐกิจและสังคม ด้วยเหตุผลนี้เอง จึงมีการออกกฎหมายการเรียกเก็บภาษีมรดกของไทย เพื่อนำรายได้เข้ารัฐ ภาษีมรดกเป็นภาษีทางตรงที่ ผู้เสียภาษีไม่สามารถผลัดภาระได้ หมายถึง ผู้มีราย ได้มากมีทรัพย์สินมากก็เสียภาษีมาก ส่วนผู้มีราย ได้น้อยมีทรัพย์สินน้อยก็เสียภาษีน้อย ผู้มีรายได้ไม่ ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดก็ไม่ต้องชำระภาษี ซึ่ง

แตกต่างกับภาษีโดยอ้อมที่เก็บจากผู้บริโภค เป็นการผลัดภาระภาษีโดยมิได้คำนึงถึงรายได้ของผู้บริโภคเลย ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเพิ่ม ช่องทางให้รัฐสามารถจัดเก็บภาษีทางตรงได้เพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มประเภทภาษีที่จัดเก็บจะก่อให้เกิด ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจของประชาชนและมีความเสมอภาคมากขึ้น^๒ กล่าวคือ ผู้มีรายได้ ทรัพย์สินสะสมจำนวนมากก็ถือว่าเป็นผู้มีโอกาส ทางเศรษฐกิจมากกว่าผู้มีทรัพย์สินสะสมน้อย ดังนั้นการจัดเก็บภาษีมรดกถือว่าเป็นค่าชดเชยความ เสียโอกาสเข้าถึงทรัพยากรของประชาชน ผู้ซึ่งไม่มี โอกาสเข้าถึงทรัพยากรดังกล่าว การเก็บภาษีมรดก จึงมีความเหมาะสมเป็นสิ่งที่เป็นโยบายขั้นแก่ เศรษฐกิจบ้านเมืองและสังคมเป็นอย่างยิ่ง

^๑ เสริม วิจิฉัยกุล, *กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก*, (พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, ๒๕๕๖), หน้า ๑.

^๒ สุธีรา ชูบัณฑิต, *รัฐกับการจัดเก็บภาษีมรดก*. แหล่งที่มา : http://www.senate.go.th/w3c/senate/comm.php?url=view&comm_id=1562...id [๒๙ เมษายน ๒๕๕๙].

ประเทศไทยเคยมีการเก็บภาษีมรดกมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาในสมัยรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มาแล้ว ในสมัยนี้เรียกว่าอากรมรดก ซึ่งเป็นอากรที่เรียกเก็บเฉพาะทรัพย์สินสมบัติที่เกินกำลังของทายาทที่ใช้สอยให้ตกเป็นของหลวงทั้งหมด การเก็บภาษีมรดกยังปรากฏต่อมาในกฎหมายเก่าเรียกว่ากฎหมายมรดก กล่าวคือ มรดกชายมีบรรดาศักดิ์ให้แบ่งเป็น ๔ ภาคเท่าๆ กัน คือ ภาคหลวงหนึ่ง ภาคบิดามารดาหนึ่ง ภาคภรรยาหนึ่ง และภาคญาติหนึ่ง^๓

๒. เนื้อหา

๑. มรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับมรดกไว้เป็นบรรพเฉพาะ แต่ในบทความนี้จะสรุปสาระสำคัญๆ เพื่อประโยชน์ในเรื่องภาษีอากรเท่านั้น^๔

๒. การตกทอดแห่งมรดก ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๙๙ บัญญัติว่า “เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท ทายาทอาจเสียไปซึ่งสิทธิในมรดกได้แต่โดยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น” หลักการของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ในเรื่องมรดกได้รับรองให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้ตายหรือผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินมรดกที่เรียกว่าเจ้ามรดก ตกทอดแก่ทายาททันทีที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย มีคำถาม

ว่าเจ้ามรดกนี้หมายความว่ารวมทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลใช่หรือไม่ ซึ่งอาจพิจารณาพิเคราะห์ได้ว่า เจ้ามรดกจะต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น นิติบุคคลไม่อาจเป็นเจ้ามรดกได้เพราะนิติบุคคลไม่อาจถึงแก่ความตายได้ การสิ้นสุดสภาพบุคคลของนิติบุคคลจะมีผลทำให้บรรดาทรัพย์สิน สิทธิและหน้าที่ของนิติบุคคลนั้นต้องจัดการไปตามกฎหมายว่าด้วยนิติบุคคล จะนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะมรดกมาบังคับไม่ได้ เมื่อกล่าวถึงการตายของบุคคล อาจกล่าวได้ว่าการตายตามกฎหมายมี ๒ ประการ คือ ๑) การตายโดยธรรมชาติ หมายความว่าถึง การตายซึ่งแพทย์ถือว่าบุคคลจะถึงแก่ความตายเมื่อหัวใจหยุดเต้นและสมองไม่ทำงาน และ ๒) การตายโดยผลของกฎหมาย หมายความว่าถึง การตายที่มีพฤติการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติเกิดขึ้น และกฎหมายให้ถือว่าถึงแก่ความตาย หรืออาจเรียกว่าเป็นการตายโดยนิตินัย ได้แก่ กรณีที่ศาลได้มีคำสั่งให้ เป็นคนสาบสูญ ตามมาตรา ๖๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งกฎหมายให้ถือว่าตายอันมีผลทำให้ทรัพย์สินมรดกของผู้ตายตกทอดแก่ทายาทเช่นกัน ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๖๐๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๓. กองมรดก มาตรา ๑๖๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับแห่งประมวลกฎหมายนี้ กองมรดกของผู้ตายได้แก่ ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิ

^๓ ศุภชัย ยาวะประภาส และปิยากร หวังมหาพร, นโยบายสาธารณะไทย : กำเนิดพัฒนาการและสถานภาพของศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : จุดทอง, ๒๕๕๒), หน้า ๙๕.

^๔ สรรพากรสาส์น, มรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. แหล่งที่มา : http://www.sanpakorn-sarn.com/page_article_detail.php?alD=33 สรรพากรสาส์น [๓๐ เมษายน ๒๕๕๙].

หน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ เว้นแต่ตามกฎหมาย หรือว่าโดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะตัวของผู้ตาย โดยแท้” ดังนั้น ทรัพย์มรดกที่อาจตกทอดแก่ ทายาทได้ จึงได้แก่

๓.๑ ทรัพย์สิน หมายความรวมทั้ง วัตถุที่มี รูปร่าง และวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคา และถือเอาได้

๓.๒ สิทธิต่างๆ เช่น สิทธิเหนือพื้นดิน ลิขสิทธิ์ สิทธิในเครื่องหมายการค้า สิทธิเรียกร้องตามสัญญาฯ สิทธิเรียกร้องตามสัญญาซื้อขาย เป็นต้น เว้นแต่สิทธิเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทน เพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน ไม่ถือว่าเป็นมรดก^๕

๓.๓ ความรับผิดชอบของผู้ตาย ความรับผิดชอบของผู้ตายอาจเกิดขึ้นจากนิติกรรมสัญญา หรือ มูลเหตุอย่างอื่น เช่น ละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมีควรถักก็ได้ กล่าวคือ เมื่อไม่ชำระหนี้หรือผิดสัญญา ผู้ตายก็ต้องชำระหนี้ ตลอดจนค่าเสียหายต่างๆ เมื่อผู้ตายถึงแก่ความตายไป โดยยังไม่พ้นความรับผิด หากความรับผิดชอบนั้นมิใช่เป็นการเฉพาะตัวโดยแท้ ย่อมเป็นมรดกตกทอดไปยังทายาทด้วย และในฐานะทายาทก็ต้องรับผิดชอบด้วย^๖

๓.๔ หน้าที่ของผู้ตาย โดยที่สิทธิ เป็นประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้ ฉะนั้นเมื่อบุคคลหนึ่งมีสิทธิต่ออีกบุคคลหนึ่ง บุคคลหลังนี้ย่อมมีหน้าที่ที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามประโยชน์นั้นๆ ดังนั้นสิทธิและหน้าที่จึงเป็นของคู่กัน โดยหน้าที่ย่อมผูกพันอยู่กับสิทธิ เมื่อมีสิทธิก็ต้องมีหน้าที่อยู่ด้วยเสมอ” และความรับผิดชอบต่างๆ ได้แก่ ความผูกพันในหนี้สินที่ผู้ตายต้องชำระ หรือความรับผิดชอบตามสัญญา เช่น สัญญาค้ำประกันที่ผู้ตายได้ทำไว้ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี แม้ทายาทจะต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ซึ่งเป็นทรัพย์มรดก แต่ก็ไม่ต้องรับผิดชอบเกินกว่าทรัพย์มรดกที่ตกทอดได้แก่ตน

๔. ทายาท แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๔.๑ ทายาทที่มีสิทธิได้รับมรดกตาม ที่กฎหมายบัญญัติ เรียกว่า “ทายาทโดยธรรม” และสิทธิรับมรดกของทายาทโดยธรรม เรียกว่า “สิทธิโดยธรรม”

๔.๒ ทายาทที่มีสิทธิได้รับมรดกตามที่กำหนดไว้ในพินัยกรรม เรียกว่า “ผู้รับพินัยกรรม” และสิทธิรับมรดกของผู้รับพินัยกรรม เรียกว่า “สิทธิตามพินัยกรรม”

^๕ อัมพร ณ ตะกั่วทุ่ง, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์พรรพ ๖ ว่าด้วยมรดก, (กรุงเทพมหานคร : สุทธิแสงวารพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๑๑.

^๖ จรัสพงศ์ คลังกรณ์, เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายแพ่ง ๓ ครอบครัว มรดก, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขานิติศาสตร์, (นนทบุรี : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๘-๙.

^๗ หยุต แสงอุทัย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๒๑๘.

ซึ่งบุคคลคนเดียวอาจเป็นได้ทั้งสองฐานะ คือทั้งทายาทโดยธรรม และผู้รับพินัยกรรมก็ได้ ผู้รับพินัยกรรมซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาที่นั้นหากเกิดมารอดอยู่ในสามร้อยสิบวันนับแต่ผู้ทำพินัยกรรมตายย่อมมีสิทธิรับมรดกตามพินัยกรรม^๕ แต่ทายาทโดยธรรมจะมีได้แต่เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น ส่วนนิติบุคคลไม่มีกฎหมายบัญญัติให้มีสิทธิได้รับมรดกเว้นแต่วัดกับแผ่นดิน แต่แม้ว่าจะมีสิทธิได้รับทรัพย์สินของผู้ตาย ก็เป็นการได้รับโดยเหตุผลเฉพาะเรื่อง ไม่ใช่ได้รับในฐานะทายาทโดยธรรมของผู้ตาย ส่วนนิติบุคคลอาจเป็นทายาทได้แต่เฉพาะในฐานะผู้รับพินัยกรรมเท่านั้น

๓. ประเภทของภาษีมรดก

ภาษีมรดกจัดเป็นภาษีทรัพย์สินประเภทที่เรียกเก็บจากความตายของเจ้าของมรดกเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ภาษีกองมรดกและภาษีการรับมรดก ภาษีทั้ง ๒ ประเภทมีทั้งข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันออกไป โดยอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. ภาษีกองมรดก เป็นภาษีที่เก็บจากกองทรัพย์สินของผู้ตาย โดยให้ทำการรวบรวม ทรัพย์สินของผู้ตายทั้งหมดมาประเมินภาษีและชำระภาษีตามจำนวนที่ประเมินได้ จากนั้นทรัพย์สินที่เหลือจากการชำระภาษี แล้วจึงจะตกทอดไปยังทายาทของผู้ตาย ซึ่งภาษีกองมรดกนี้ไม่ได้คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ตายกับผู้รับมรดก และอัตราภาษี

ส่วนใหญ่จะเป็นอัตราก้าวหน้าตามขนาดของกองมรดก

การเก็บภาษีกองมรดกนี้มีข้อดีคือทำให้ รัฐได้จำนวนภาษีมาก เพราะเป็นการเก็บภาษีจากทรัพย์สินรวมทั้งสิ้นก่อนแบ่งให้ทายาทรวมทั้งเจ้าหน้าที่สามารถจัดเก็บได้ง่าย และมีการประเมินเพียงครั้งเดียว ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บและเกิดการกระจายรายได้เป็นอย่างดีเป็นธรรมมากกว่าการจัดเก็บภาษีมรดกโดยวิธีอื่น รวมทั้งทำให้ช่องว่างทางสังคมของคนรวยกับคนจนลดลงมากขึ้น เพราะมีฐานภาษีที่กว้างกว่า เป็นเหตุทำให้รัฐมีรายได้เพื่อนำไปทำนุบำรุงประเทศได้มากขึ้นนั่นเองอย่างไรก็ดีสำหรับข้อเสียของการจัดเก็บภาษีกองมรดกก็คือ ทำให้ทายาทผู้รับมรดกแต่ละคนจะต้องรับภาระภาษีเท่ากันโดยไม่คำนึงว่าทายาทนั้นจะมีรายได้มากหรือน้อย หรือจะได้รับทรัพย์สินมรดกเป็นจำนวนเท่าใด รวมทั้งทำให้ประชาชนมีความรู้สึกไม่ดีกับการจัดเก็บภาษีวิธีนี้ เพราะจะต้องเสียภาษีจากกองทรัพย์สินมรดกทั้งจำนวน ซึ่งคิดเป็นเงินภาษีที่ต้องเสียจำนวนมาก และหากมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นก็จะทำให้รัฐจัดเก็บภาษีได้ช้าลงด้วย

๒. ภาษีการรับมรดก เป็นภาษีที่เก็บจากบุคคลที่ได้รับมรดก เมื่อเจ้าของทรัพย์สินหรือเจ้ามรดกถึงแก่ความตายแล้วทรัพย์สินมรดกจะถูกแบ่งให้ผู้รับมรดกหรือทายาทแต่ละคนตามสัดส่วน ดังนั้นในกรณีนี้ผู้รับมรดกแต่ละคนจะเป็นผู้มีหน้าที่เสีย

^๕ เสนีย์ ปราโมช, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัวและมรดก, (พระนคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘), หน้า ๔๔๓-๔๔๔.

ภาษี อัตราภาษีรวมทั้งการลดหย่อนต่างๆ จะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับมรดกกับผู้ตายคือผู้รับมรดกที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ตาย เช่น เป็นทายาทโดยธรรม ก็จะถูกเก็บภาษีในอัตรานี้ต่ำกว่า แต่สำหรับกรณีผู้รับมรดกที่มีความสัมพันธ์ห่างออกไป เช่น เป็นทายาทโดยพินัยกรรม ก็จะถูกเก็บภาษีในอัตรานี้สูงกว่า เป็นต้น

การเก็บภาษีการรับมรดกนี้มีข้อดีคือทำให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ดีในการจัดเก็บภาษีมรดกมากกว่าการเก็บภาษีจากกองมรดก สามารถลดกระแสสังคมได้ เพราะจะไม่มีความรู้สึกว่าเป็นการจัดเก็บภาษีที่ซ้ำซ้อน โอกาสในการเสียภาษีการรับมรดกอาจมีน้อยกว่าการเสียภาษีกองมรดก เนื่องจากในการรับมรดกแต่ละคนจะเสียภาษีก็ต่อเมื่อมีจำนวนมรดกที่ได้รับถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ เช่น หากมีการกำหนดว่าจะมีการจัดเก็บภาษีมรดก สำหรับกรณีได้รับมรดกเกิน ๑๐ ล้านบาทแล้วมีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นว่า กองมรดกมีทรัพย์สินรวมจำนวน ๓๐ ล้านบาท แต่ได้แบ่งให้ทายาท ๕ คนๆ ละ ๖ ล้านบาท เช่นนี้ก็ไม่ต้องเสียภาษีการรับมรดก เป็นต้น

สำหรับข้อเสียของการจัดเก็บภาษีการรับมรดกนี้ พบว่าเป็นการจัดเก็บภาษีที่ไม่อำนวยความสะดวกให้แก่รัฐมากเท่ากับการจัดเก็บภาษีกองมรดก รวมทั้งไม่สะดวกต่อการจัดเก็บภาษี เพราะจะต้องจัดเก็บเป็นรายบุคคลผู้รับมรดก กรณีที่มีทายาทเป็นจำนวนมากก็อาจต้องใช้เวลาในการจัดเก็บมากขึ้น และต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้นด้วย

๔. มรดกกับการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน

ทรัพย์สินมรดกที่ตกทอดแก่ทายาทเมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย จะเป็นไปโดยผลของกฎหมาย เมื่อนำมาปรับพิเคราะห์เข้ากับประมวลรัษฎากรแล้วจะพบว่า เมื่อทายาทได้รับทรัพย์สินมรดกมา กรณีถือเป็นการได้รับเงินได้พึงประเมินตามความหมายของมาตรา ๓๙ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งโดยหลักแล้วทายาทจะต้องนำมาคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย อย่างไรก็ตามในเรื่องดังกล่าวนี้ได้มีการบัญญัติกฎหมาย ให้ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ทายาท ผู้ที่ได้รับมรดกนั้นไว้ ไม่ว่าจะเป็นกรณีได้รับมรดกโดยตรงจากเจ้ามรดก หรือเป็นกรณีที่ได้รับจากกองมรดก ทั้งนี้ตามมาตรา ๔๒ (๑๐) และ (๑๖) แห่งประมวลรัษฎากร จึงเห็นได้ว่า แม้ทรัพย์สินมรดกที่ได้รับจะเป็นเงินได้พึงประเมิน แต่ก็ไม่ต้องนำมาคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เมื่อทายาทได้รับทรัพย์สินมรดกแล้ว ต่อมาได้ขายทรัพย์สินมรดกนั้นออกไป กรณีนี้ก็ถือว่าทายาทที่ขายทรัพย์สินมรดกไปนั้นได้รับเงินได้พึงประเมิน แต่ก็มีกรยกเว้นภาษีให้ในบางกรณี ซึ่งการพิจารณาว่าการขายทรัพย์สินมรดกประเภทใดบ้างที่ได้รับยกเว้นภาษี และประเภทใดที่ต้องเสียภาษี ควรต้องแยกพิจารณา ดังนี้

๑. กรณีทรัพย์สินมรดกเป็นสังหาริมทรัพย์เงินได้พึงประเมินที่ได้รับจากการขายสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับมาทางมรดกจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่ว่าสังหาริมทรัพย์นั้นจะเป็นทรัพย์สินอะไรก็ตาม ทั้งนี้ตามมาตรา ๔๒ (๙) แห่งประมวลรัษฎากร และไม่คำนึงว่าเงินได้พึงประเมิน

ที่ได้รับจากการขายนั้นจะมีจำนวนเท่าใดก็ตาม สำหรับประเด็นภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น การขายสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาทางมรดกไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เพราะแม้ว่าทรัพย์มรดกจะเป็นสินค้าตามความหมายของภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ในกรณีนี้มิใช่เป็นกรณีการประกอบกิจการขายสินค้าในทางธุรกิจหรือวิชาชีพของทายาทผู้ขายทรัพย์มรดกนั้น จึงไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้วยเหตุผลดังกล่าว

ความหมายของภาษีมรดก คือ การเก็บภาษีจากทรัพย์สินของผู้เสียชีวิต หรือเก็บจากทายาทหรือผู้ที่ได้รับทรัพย์สินนั้น ซึ่งภาษีมรดกสามารถแบ่งได้ เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ภาษีกองมรดก (Estate tax) เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากกองมรดกก่อนแล้วจึงแบ่งทรัพย์สินมรดกตามพินัยกรรม ดังนั้น ผู้ที่มีสิทธิรับทรัพย์สินทุกคนจะถูกเรียกเก็บภาษีในอัตราที่เท่ากัน ไม่ว่าจะได้รับทรัพย์สินเป็นเงินมากหรือน้อยก็ตาม ประเทศที่ใช้ภาษีมรดก เช่น สหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

๒. ภาษีการรับมรดก (Inheritance tax) เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้รับมรดก แต่ละคนคิดภาษีตามมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้รับ อีกทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับมรดกและผู้เสียชีวิตที่มีผลต่อ

การคิดอัตราภาษีเช่นกัน ประเทศที่ใช้ภาษีมรดก เช่น ญี่ปุ่น เยอรมนี ฝรั่งเศส และไทย ซึ่งเริ่มใช้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งบังคับใช้ตาม พ.ร.บ. ภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘ และ พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๐) พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้น

นอกจากภาษีมรดกทั้งสองประเภทดังกล่าวแล้ว มักมีการเรียกเก็บภาษีอีกประเภทหนึ่ง นั่นคือ ภาษีการรับให้ (gift tax) ควบคู่ไปกับการเก็บภาษีมรดกด้วย ภาษีการรับให้เป็นภาษีที่จะเรียกเก็บจากทรัพย์สินที่ผู้เสียชีวิตให้แก่ผู้อื่นก่อนเสียชีวิต เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการหลีกเลี่ยงภาษีมรดก โดยทั่วไปจะเรียกเก็บจากทรัพย์สินที่ผู้เสียชีวิตให้แก่ผู้อื่นก่อนเสียชีวิต ๕-๗ ปี

๕. ภาษีการรับให้

ภาษีการรับให้ เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากทรัพย์สินที่ผู้เสียชีวิตให้แก่ผู้อื่นก่อนเสียชีวิต เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการหลีกเลี่ยงภาษีมรดก ซึ่งภาษีการรับให้ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ สังหาริมทรัพย์ กับ อสังหาริมทรัพย์ ในประเทศไทยมีการใช้กฎหมายนี้มาก่อน สามารถดูตารางเปรียบเทียบกฎหมายภาษีการรับให้ ฉบับเก่าและฉบับใหม่ ดังตารางด้านล่าง

ประเภทการให้	กฎหมายเก่า	กฎหมายใหม่
สังหาริมทรัพย์	ยกเว้นภาษีเงิน กรณีการให้โดยเจ้าหน้าที่ธรรมจรรยา หรือเนื่องในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียม ประเพณีทั้งหมด	ยกเว้นภาษีเงินได้เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน ๒๐ ล้านบาท ต่อปีภาษีและมีสิทธิเลือกเสียภาษีอัตรา ๕ % แบบ Final Tax
อสังหาริมทรัพย์	ยกเว้นภาษีเงินได้ทั้งหมด	ยกเว้นภาษีเงินได้ เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน ๒๐ ล้าน ต่อปีภาษี และมีสิทธิเลือกเสียภาษีอัตรา ๕% แบบ Final Tax

ที่มา : สำนักข่าวไทย วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๘

สามารถสรุปเกี่ยวกับการเสียภาษีการรับให้มี ๕ ข้อ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีการรับให้

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี	
กรณีสังหาริมทรัพย์	กรณีอสังหาริมทรัพย์
๑. บุพการี ผู้สืบสันดาน คู่สมรส	บิดามารดาที่เป็นผู้โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตร (ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม)
๒. บุคคลผู้ได้รับเงินจากการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา	
๓. บุคคลที่ได้รับเงินซึ่งมิใช่บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรส	

ที่มา : สำนักข่าวไทย วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๘

๒. ประเภททรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี กรณีสังหาริมทรัพย์ - สังหาริมทรัพย์ทุกประเภทที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ กรณีอสังหาริมทรัพย์ - อสังหาริมทรัพย์ทุกประเภท ๓. อัตราภาษี สังหาริมทรัพย์ - อัตราภาษีร้อยละ ๕ ของมูลค่า	ทรัพย์สินที่ได้รับรับส่วนที่เกิน ๒๐ ล้านบาท หรือ ๑๐ ล้านบาท อสังหาริมทรัพย์ - อัตราภาษีร้อยละ ๕ ของมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ส่วนที่เกิน ๒๐ ล้านบาท ๔. เงินได้ที่ได้รับการยกเว้น กรณีสังหาริมทรัพย์ - เงินได้ที่ได้รับจาก บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรส เฉพาะเงินได้ในส่วนที่ไม่เกิน

๒๐ ล้านบาท ตลอดปีภาษีนั้น

- เงินได้ที่ได้รับจากการอุปการะ โดย
หน้าที่ธรรมจรรยา จากบุคคลซึ่ง มิใช่ตามข้อ ๑
เฉพาะเงิน ได้ในส่วนที่ไม่เกิน ๑๐ ล้านบาท ตลอด
ปีภาษีนั้น

- เงินได้ที่ได้รับซึ่งผู้ให้แสดงเจตนา
หรือเห็นได้ว่ามีความประสงค์ให้ใช้เพื่อสาธารณะ
ประโยชน์ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดใน
กฎกระทรวง

กรณีสังหาริมทรัพย์

- เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือ
สิทธิครอบครองในสังหาริมทรัพย์ โดยไม่มีค่า
ตอบแทน ให้แก่บุตร ซึ่งไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม
เฉพาะเงินได้ในส่วนที่ไม่เกิน ๒๐ ล้านบาท ตลอด
ปีภาษี

๕. การยื่นแบบแสดงรายการภาษี

กรณีสังหาริมทรัพย์ ผู้มีหน้าที่เสีย
ภาษีมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดาภายในกำหนดเวลา ซึ่งสามารถเลือกเสีย
ภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ ๕ ของมูลค่าทรัพย์สิน
ส่วนที่เกินกว่า ๒๐ ล้านบาท หรือจะนำไปรวม
คำนวณกับเงินได้อื่น (พระราชบัญญัติภาษีการรับ
มรดก พ.ศ. ๒๕๕๘ และพระราชบัญญัติแก้ไข
ประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๐) พ.ศ. ๒๕๕๘ ใช้
บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐วัน นับแต่วันประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษา หรือวันที่ ๒ กุมภาพันธ์
๒๕๕๙)^๙

๖. ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดเก็บภาษี มรดก

ประเด็นเรื่องภาษีมรดก เป็นเรื่องที่ได้รับ
การกล่าวถึงกันอย่างกว้างขวาง และเป็นประเด็น
ที่สังคมให้ความสนใจก่อนที่นโยบายจะออกมา
บังคับใช้จริงๆ^{๑๐} ผลกระทบของภาษีจะขึ้นอยู่กับ
การออกกฎหมายบังคับใช้ได้และมีการออกแบบ
ระบบโครงสร้างในการจัดเก็บภาษีที่มีความชัดเจน
หากนำไปใช้แล้วมีข้อยกเว้นหรือช่องโหว่ของ
กฎหมายย่อมก่อให้เกิดการหลบเลี่ยง ผลกระทบ
ของภาษีอาจไม่ได้เป็นอย่างที่วางแผนไว้ จึงต้องมี
การศึกษาแนวทางการนำนโยบายเรื่องการจัดเก็บ
ภาษีมรดกให้เกิดความรัดกุมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
สูงสุด จุดประสงค์หลักคือเพื่อหลักประการหนึ่งคือ
เพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการ “ลดความเหลื่อมล้ำ”
ของสังคมไทยในปัจจุบัน

๗. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบาย ภาษีมรดก

๑. ความเสมอภาค (fairness) คนที่อยู่
ในสถานะใกล้เคียงกันควรจ่ายภาษีเป็นสัดส่วนใกล้
เคียงกัน และคนที่ฐานะดีกว่าไม่ควรเสียภาษีใน

^๙ สรรเสริญ แก้วกำเนิด, **ภาษีการรับมรดก**. แหล่งที่มา : <http://www.realist.co.th/blog> [๒๙ เมษายน ๒๕๕๙].

^{๑๐} พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตชัย, **การจัดเก็บภาษีมรดก**. แหล่งที่มา : <http://www.thaipublica.org/2014/10/inheritance-tax-2/> [๒๙ เมษายน ๒๕๕๙].

สัดส่วนที่น้อยกว่าคนที่มีฐานะที่ต่ำกว่า

๒. ประสิทธิภาพ (efficiency) ต้นทุนในการบริหารจัดการ จัดเก็บ ตรวจสอบ และต้นทุนของผู้เสียภาษี ไม่ควรสูงเกินไป

๓. ผลของภาระภาษี (effectiveness) ควรสอดคล้องกับเหตุผลในการเก็บภาษีนั้นๆ เช่น ถ้าจุดประสงค์ของการเก็บภาษีมรดกคือการลดความเหลื่อมล้ำ คนรวยมากๆ ก็ควรเสียภาษีในสัดส่วนที่มากกว่าคนรายน้อยกว่า

๘. ภาษีมรดกกับความเหลื่อมล้ำ

การตั้งข้อสังเกตถ้ามีการบังคับการเก็บภาษีมรดกจริงตามกฎหมาย มีความคาดหวังว่าผู้ที่เป็นอภิมาหาเศรษฐีในประเทศหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการออกนโยบายในการจัดเก็บภาษีมรดก อาจจะมีช่องทางในการหลีกเลี่ยงภาษีมรดกในการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินไปยังบุคคลอื่น เช่น ชายที่ดินหรือเงินลงทุน ออกมาซื้อเพชรพลอยเพื่อยกเว้นจากภาษีมรดก การย้ายเงินลงทุนออกไปต่างประเทศ และการตั้งบริษัทหรือโครงสร้างทางกฎหมายอื่นๆ^{๑๑} นโยบายที่จะลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นสิ่งที่ดีและสมควรได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่ง แต่การลดความเหลื่อมล้ำ ลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนนั้น ควรตระหนักว่าอาจทำได้ทั้งสองทาง คือ ๑) ลดความร่ำรวยของคนรวย

และ ๒) เพิ่มรายได้ให้คนจน การลดความร่ำรวยของคนรวย จำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาอย่างถ่วง เพราะผลได้จริง ๆ อาจไม่คุ้มเสีย ขณะที่การเพิ่มรายได้ให้คนจน คงไม่มีใครต่อต้าน หากไม่มีการทุจริตโกงกินแอบแฝง ผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมจึงมีน้อยกว่า

ขณะนี้หลายประเทศที่เคยเก็บภาษีมรดก แต่พบว่ามีปัญหา และยกเลิกเก็บไปแล้ว อาทิ ประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย สวีเดน ในบางรัฐของประเทศแคนาดา ในบางรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ เป็นต้น เลิกไปเพราะเก็บแล้วพบว่ามีปัญหา และพบว่ามียุทธวิธีอื่นที่จะมีประสิทธิภาพมากกว่าภาษีมรดก ในประเทศไทยของเราเมื่อเป็นนโยบายของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ถ้าผ่านการพิจารณาทุกขั้นตอนแล้วจะมีผลบังคับใช้ในพ.ร.บ. ภาษีการรับมรดก พ.ศ. ๒๕๕๘ และ พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๐)^{๑๒} ว่าด้วยภาษีการรับให้ ในกรณีที่โอนทรัพย์สินสมบัติก่อนผู้ให้เสียชีวิต ได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว โดยพ.ร.บ. ทั้ง ๒ ฉบับนี้ จะมีผลบังคับใช้ในอีก ๑๘๐ วัน นับจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

สรุปได้ว่า ภาษีมรดกเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินของผู้เสีย

^{๑๑} เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, ภาษีมรดก : เครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำที่ไม่สมสมัย. แหล่งที่มา : <http://www.m.pantip.com/topc/33019489?> [๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

^{๑๒} พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๐) พ.ศ. ๒๕๕๘. แหล่งที่มา : http://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user.../Revenue_Code_Amendment_Act_40.pdf [๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

ชีวิต หรือเก็บจากทายาทหรือผู้ที่ได้รับทรัพย์สินนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่ซ้ำซ้อน สังคมส่วนรวมได้ประโยชน์มากขึ้น จึง ไม่รื้อไพล่ ไม่เปิดช่องว่างให้คนรวยระดับอภิมหาเศรษฐีสามารถใช้ช่องทางหลบเลี่ยงได้ง่าย ถ่ายเททรัพย์สินสารพัดวิธี คงเหลือแต่คนรวยระดับปานกลางที่ต้องรับภาระจ่ายภาษีมรดก และไม่เป็นเพียงแค่واهرกรรมทางการเมือง

๙. ผลกระทบของนโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดก

ข้อดีของนโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดก การบังคับใช้นโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดก คือ มาตรการสำหรับการเก็บภาษีมรดกถือเป็นแนวคิดที่ดีในการที่จะช่วยขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจของประชาชนในสังคม^{๑๓} และทำให้เกิดประโยชน์แก่คนยากจนผู้ด้วยโอกาส เป็นเครื่องมือให้รัฐบาลนำรายได้มาพัฒนาประเทศสามารถสรุปข้อดีของนโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดก ได้คือ^{๑๔}

๑. นโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดก เป็นวิธีการติดตามการจัดเก็บภาษีที่รื้อไพล่ หมายถึง บุคคลที่ร่ำรวยอาจเคยหลบเลี่ยงการเสียภาษีให้แก่รัฐ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจพบได้ ทำให้บุคคลผู้นั้นมีทรัพย์สินมากกว่าที่ควรจะเป็น การเรียกเก็บภาษีมรดกเป็นการเก็บภาษีย้อนหลังไปในขณะที่

บุคคลนั้นยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งเป็นวิธีการติดตามเก็บภาษีที่รื้อไพล่ได้อีกทางหนึ่ง

๒. นโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดก เป็นมาตรการในการสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม หมายถึง บุคคลที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยมักได้รับการอุปการะเลี้ยงดูเป็นอย่างดี แตกต่างจากบุคคลที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะยากจน และการที่บุคคลเหล่านี้ได้รับมรดกตกทอดจากบุพการี ยิ่งทำให้ได้เปรียบในสังคมมากขึ้น การที่รัฐจัดเก็บภาษีมรดกจึงเป็นการลดความได้เปรียบและสร้างความเสมอภาคในสังคม

ข้อเสียของนโยบายการเรียกเก็บภาษีมรดก

การเสียภาษีมรดกส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งอภิมหาเศรษฐีจะใช้วิธีการหลีกเลี่ยงภาษีมรดก คือ ขายที่ดินหรือเงินลงทุน ออกมาซื้อเพชรพลอยเครื่องประดับกันมากขึ้น เพราะน่าจะได้รับการยกเว้นจากภาษีมรดก ทั้งยังมีการย้ายเงินลงทุนออกไปต่างประเทศ ซึ่งทำได้อีกขึ้นในปัจจุบันและหลายคนมีบัญชีอยู่ต่างประเทศอยู่แล้ว

๑. ภาษีมรดกเป็นการทำลายการออมและสะสมทุนของบุคคล หมายถึง เมื่อมีการเก็บภาษีมรดกอาจทำให้บุคคลขาดความกระตือรือร้นที่จะทำงานหรืออดออมเพื่อสะสมทรัพย์สินสร้างฐานะของครอบครัว อันจะมีผลให้ประชาชนใช้จ่าย

^{๑๓} อริยพร โพธิ์ใส, **สถานิติบัญญัติแห่งชาติ**. แหล่งที่มา : <http://www.senate.go.th> [๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

^{๑๔} ชัยสิทธิ์ ตรีชูธรรม, **ภาษีมรดก**. แหล่งที่มา : <http://www.Library.coj.go.th> [๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

ในการบริโภคเพิ่มมากขึ้นในช่วงชีวิตแทนการสะสมทรัพย์สินมรดกให้บุคคลอื่น การสะสมทุนของประเทศลดน้อยลงก่อให้เกิดผลเสียต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

๒. ภาษีมรดกทำลายความกระตือรือร้นในการทำงานของบุคคล หมายถึง เมื่อบุคคลรู้ว่รายได้ที่ตนสะสมไว้จะต้องถูกเรียกเก็บภาษีมรดกเมื่อตนถึงแก่ความตาย บุคคลนั้นอาจลดการสะสมทรัพย์สินโดยการทำงานน้อยลง และหันมาใช้เวลาเพื่อการพักผ่อนมากยิ่งขึ้น

๓. ภาษีมรดกมีข้อยุ่งยากในการบริหารจัดการเก็บมาก อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีขึ้นได้ ข้อยุ่งยากที่สำคัญได้แก่การประเมินมูลค่าทรัพย์สินมรดกที่จะต้องถูกเรียกเก็บภาษี เนื่องจากทรัพย์สินบางประเภทไม่มีราคาตลาดเช่น วัตถุโบราณหรืองานศิลปะ การตีราคาทรัพย์สินเพื่อการประเมินภาษีทำได้ยากเสียค่าใช้จ่ายมาก และอาจเป็นช่องทางทำให้เกิดการทุจริตของเจ้าพนักงานภาษีได้ นอกจากนี้ยังมีข้อยุ่งยากเกี่ยวกับการหลบเลี่ยงภาษีโดยผู้ที่ร่ำรวยหรือผู้ที่มีความรู้โอกาสอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายหลบเลี่ยงภาษีมรดกได้

๑๐. สรุป

การจัดเก็บภาษีมรดกเป็นมาตรการของรัฐที่ดีในการขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจในสังคม เพื่อลดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนในประเทศไทย เป็นเครื่องมือให้รัฐนำเงินที่ได้จากการจัดเก็บภาษีไปพัฒนาประเทศ การเรียกเก็บภาษีจากกองมรดกหรือเก็บจากผู้รับมรดก

มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำตลอดทั้งความไม่เสมอภาคในสังคม จึงต้องสร้างระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ เพื่อลดโอกาสในการหลบเลี่ยงภาษีและปิดช่องโหว่ต่างๆ เพื่อสร้างคุณธรรม ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของภาษีให้ดีที่สุด โดยเฉพาะเรื่องภาระภาษีทางอ้อมที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะภาระภาษีนั่นจะตกแก่ผู้รับมรดกเมื่อกองมรดกนั้นมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการเก็บภาษีต้องเก็บในลักษณะ “อัตราก้าวหน้า” โดยเรียกเก็บเฉพาะส่วนที่เกินอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายได้กำหนด โดยมีการแยกเป็นขั้นๆ ไป ประเด็นที่สำคัญในการเรียกเก็บภาษีมรดกนั้นต้องคำนึงถึงอายุของทายาทผู้รับมรดก ข้อแตกต่างในการเรียกเก็บภาษีระหว่างอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์บางอย่าง รวมทั้งมาตรการในการหลีกเลี่ยงภาษีโดยการโอนทรัพย์สินไปก่อนเจ้าของมรดกถึงแก่ความตาย เพื่อเป็นเหตุผลประกอบในการคำนวณการเพิ่มหรือลดภาษี การลดหย่อนภาษีหรือการหักภาษี

มาตรการการเรียกเก็บภาษีมรดกนอกจากจะเป็นช่องทางในการเพิ่มรายได้ให้แก่รัฐบาลแล้ว ภาษีมรดกยัง สามารถช่วยขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจในสังคมได้ และการเก็บภาษีมรดกไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระแก่คนยากจนแต่ประการใด เพราะได้รับการยกเว้นภาษีเนื่องจากได้รับทรัพย์สินมรดกไม่ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องเสียภาษีดังนั้น หากมีความประสงค์ที่จะผลักดันให้เกิดการจัดเก็บภาษีมรดกให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนแล้วก็ไม่ควรคำนึงถึง

จำนวนเงินภาษีที่จะเก็บได้เพราะคาดการณ์ได้ว่า คงจะเก็บได้เป็นจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับ ภาษีประเภทอื่น ทั้งยังควรจะต้องทำความเข้าใจ กับประชาชนให้ชัดเจนว่าทำไมจึงต้องเก็บภาษี มรดก การตรากฎหมายภาษีอากรออกมาบังคับใช้ ควรคำนึงถึงเหตุผลอื่นประกอบด้วย ควรมีการ

กำหนดให้ชัดเจนว่าทรัพย์สินประเภทใดบ้างต้อง เสียภาษี และกำหนดวิธีการเสียภาษีให้ชัดเจนเพื่อ ให้เกิดการยอมรับและสมัครใจที่จะเสียภาษีตาม หลักการจัดเก็บภาษีที่ดีซึ่งหากได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง แล้วก็จะทำให้ปัญหาเกี่ยวกับภาษีอากรในเรื่อง ทรัพย์สินมรดกไม่เป็นที่ขัดแย้งกันอีกต่อไป

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

จรัสพงษ์ คลังกรณ์. เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายแพ่ง ๓ ครอบครั มรดก. มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช สาขานิติศาสตร์. นนทบุรี : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๕.

ศุภชัย ยาวะประภาษ และปิยากร หวังมหาพร. นโยบายสาธารณะไทย : กำเนิดพัฒนาการและสถานภาพของศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุดทอง, ๒๕๕๒.

เสริม วินิจฉัยกุล. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, ๒๕๙๖.

เสนีย์ ปราโมช. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัวและมรดก. พระนคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘.

หยุด แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

อัมพร ณ ตะกั่วทุ่ง. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ ว่าด้วยมรดก. กรุงเทพมหานคร : สุทธิแสงการพิมพ์, ๒๕๒๔.

(๒) สื่อบริการอิเล็กทรอนิกส์ :

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. ภาษีมรดก : เครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำที่ไม่สมสมัย. แหล่งที่มา : <http://www.m.pantip.com/topc/33019489?> [๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม. ภาษีมรดก. แหล่งที่มา : <http://www.Library.coj.go.th> [๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

พิพัฒน์ เหลืองนฤมิตชัย. การจัดเก็บภาษีมรดก. แหล่งที่มา : <http://www.thaipublica.org/2014/10/inheritance-tax-2/> [๒๙ เมษายน ๒๕๕๙].

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๐) พ.ศ. ๒๕๕๘. แหล่งที่มา : http://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user.../Revenue_Code_Amend ment_Act_40.pdf [๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙].

สุธีรา ชูบัณฑิต. **รัฐกับการจัดเก็บภาษีมรดก.** แหล่งที่มา : http://www.senate.go.th/w3c/senate/comm.php?url= view&comm_id=1562...id [๒๙ เมษายน ๒๕๕๙].

สรรพากรสาส์น. **มรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.** แหล่งที่มา : http://www.sanpakorn-sarn.com/page_article_detail.php?aID=33 สรรพากรสาส์น [๓๐ เมษายน ๒๕๕๙].

สรรเสริญ แก้วกำเนิด. **ภาษีการรับมรดก.** แหล่งที่มา : <http://www.realist.co.th/blog/>[๒๙ เมษายน ๒๕๕๙].

อริยพร โพธิ์ใส. **สถานิติบัญญัติแห่งชาติ.** แหล่งที่มา : <http://www.senate.go.th> [๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙].